

Livsglede

BLADET FOR AMPUTERTE/PROTESEBRUKERE 4/2013

GLADE VINNERE AV MOMENTUMPRISEN 10-11

ET BLIKK PÅ FYSIOTERAPEUT JETTE 6-7

FØRJULSHYGGE PÅ GEILO... 14-17

... OG I VESTFOLD 22-23

Robert Eriksson, arbeids- og sosialminister:
"Jeg håper og tror at lettere
tilgang på hjelpemidler vil gi flere
en enklere og mer aktiv hverdag"
KRONIKKEN 18-19

ottobock.

Quality for life

Harmony E2.

En ny, stille elektronisk vakuumpumpe fra Ottobock.

Markedets mest lydløse vakuumpumpe. Harmony E2 gir brukeren en helt ny frihet med forbedret volumkontroll. Den sitter sikrere og mer komfortabelt på og er enklere å håndtere. Den veier lite, tåler vann og søl og er enkel å justere selv. Harmony E2 er dessuten den første vakuumpumpen noensinne som kan tas bort uten å påvirke vakuumtrykket. Det er en egenskap som gjør det betydelig enklere ved lading, bytte til annen protese eller rett og slett for å minske vekten på protesen

Sammen med en Anatomic 3D liner, en ProFlex Sleeve og en Tritonfot tilbyr Harmony E2 et komplett og godt system med høy sikkerhet.

MOMENTUMS ÆRESMEDLEM:
PRINSESSE MÄRTHA LOUISE

Livsglede 4/2013

Utgiver: MOMENTUM
Postboks 49 Skøyen 0212 Oslo.
Utkommer 4 ganger årlig.

Layout: Christine Wigaard
Trykk: Wisa Grafisk AS

REDAKSJONEN I LIVSGLEDE
Nils-Odd Tønnevold
Ansvarlig redaktør
Legg- og lærprotesebruker
nils.tonnevold@connectum.no
Tlf. 92 20 16 26

Flemming Dahl
Journalist
flemmdahl@hotmail.com
Tlf. 98 62 55 96

Hans H. Reinertsen
Fotograf
hasse8@mac.com
Tlf. 90 12 29 30

Internett:
www.momentum.nu

Annonser:
Kontakt Nils-Odd Tønnevold
nils.tonnevold@connectum.no
Tlf. 92 20 16 26

Forside:
Glade ansikter ved prisvinnende
Betania Malvik. Fra venstre: Heidi Moen,
Torgunn Strømsøe, Venche Skjervold,
Ingfrid Eggen Skogrand og Torild Hassel.
Foto: Hans Hekneby Reinertsen.

ISSN: 1891-3040

*"Det er bedre å tenne et lys
enn å forbanne mørket"*

LEDER

Fort og riktig

Riksrevisjonen har utført en viktig øvelse. Den har sammenlignet sykehus hvor pasienter behandles for det samme. Resultatene er overraskende. Eller kanskje ikke? Det viser seg nemlig at det er store forskjeller mellom sykehusene f. eks. når det gjelder antall liggedøgn.

Revisjonen har sett på fire behandlingstyper og finner at liggetiden ofte varierer fra 3 til 11 liggedager for innsetning av hofteproteser, 5 til 10 dager for hoftebruddsoperasjon, 0 til 4 dager for korsbånd og 7 til 11 dager ved tykktarmskreft.

Det er lett å mistenke at rask behandling fører til problemer for pasientene i etterkant, og f.eks. øker faren for gjeninnleggelse. Men ifølge rapporten går det like bra med dem som blir fort utskrevet fra sykehus som med dem som ligger lenge. Effektiviteten frigjør tid og penger som reduserer helsekøen og sikrer andre pasienter bedre behandling. Et liggedøgn på sykehus er kostbart. Dersom alle sykehusene var like flinke som de raskeste, ville opp mot 30 000 liggedøgn vært frigjort på disse fire behandlingene alene. Med en døgnpris på 4000 kroner blir det en innsparing på 130 millioner kroner, ifølge Adresseavisen.

St. Olavs Hospital i Trondheim er blant de raskeste på operasjoner. Det er neppe tilfeldig. Som første sykehus innførte det den danske modellen Fast-Track i 2010. Det innebærer ifølge seksjonsoverlege Otto Schnell Husby at pasienter får en kjøreplan fra fastlegehenvisningen til de er ferdig behandlet. Fire hofteprotesepasienter kan dra rett hjem etter tre døgn, sier han.

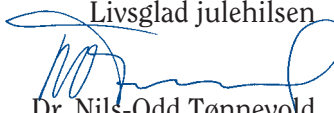
Rask sykehusbehandling skyldes ifølge Riksrevisjonen ikke slurv, men god planlegging. Sammenslåingen av de fire Oslo-sykehusene til Oslo universitets-sykehus (OUS) skulle føre til mer helse for hver krone. Det har ikke skjedd. OUS ligger på norgestoppen i fristbrudd, alvorlige hendelser og antall utsatte operasjoner.

*"Alle sykehus bør la seg inspirere av St. Olavs Hospitals
måte å utnytte kompetanse og øvrige ressurser på"*

Helseminister Bent Høie avlyste nylig sitt eget løfte om granskning av OUS-prosessen. Det kan være klokt å heller vende blikket fremover. Alle sykehus bør la seg inspirere av St. Olavs Hospitals måte å utnytte kompetanse og øvrige ressurser på. Rapporten fra Riksrevisjonen viser at resultater ikke nødvendigvis handler om penger, men om kultur, ledelse, klare planer og godt samarbeid. Her har OUS og mange andre fortsatt mye å hente.

Mon det samme gjelder ortopeditekniske verksteder? Er også der de mest effektive de beste for oss amputerte/protesebukere? Gir også der kultur, ledelse, klare planer og godt samarbeid best resultater i form av kvalitet og effektivitet?

*Riktig god jul og et godt nytt
år til dere alle sammen!*

Livsglad julehilsen

Dr. Nils-Odd Tønnevold
Styreleder

INNHold:

En rask prat med: Helge Kvaale ...s	4	Momentumpris-seremoni s	10-11
Et blikk på: Jette Schacks	6-7	Førjul på Geilo og i Vestfold s	14-17 og 22-23
Lesertorgets	8 og 21	Robert Eriksson skriver kronikk..... s	18-19

En amputasjon nær Kapp Horn

Midt inne i Jon Michelets suksessrike og nær 800 sider lange roman "En sjøens helt. Skogsmatrosen" finner en amputasjon sted, om bord i linjeskipet M/S "Tomar".

Det er sommeren 1940... vel, sommer i nord, vinter der nede nær Kapp Horn hvor skipet nå seiler i østlig retning. Noen uker tidligere har romanens hovedfigur, lettmatros Halvor Skramstad, fått en flis av en wire i høyre hånds ringfinger; under fortøyning av skipet i havnen i Sydney har han ikke hatt arbeidshanskene på.

Romanen handler – akkurat som det etterfølgende bind 2, "En sjøens helt. Skytteren" – om de norske krigsseilerne, men eks-sjømann Michelet forteller i romanens løp om mye som i seg selv ikke har med krig å gjøre, for eksempel wireflisen og amputasjonen den førte til.

Lettmatros Skramstads finger blir etter hvert til en verkefinger. Skipets annenstyrmann, Johan Granli, har forsøkt seg med andre løsninger før han kommer til å tro at det har gått betennelse i selve fingerbenet og at her finnes intet alternativ til å fjerne fingerens to ytterste ledd; heller en tapt finger enn døden selv, altså.

I mangel av egnet verktøy i doktor-kofferten, henter Granli en boltekutter i maskinrommet. Han gir pasienten en morfinsprøyte, forsyner ham med et sammenrullet lommestørkle mellom tennene og lar boltekutteren gjøre jobben. Morfinen til tross, dette gjør vondt; pasienten får et glass cognac og skal vise seg, en smertefull periode etter amputasjonen til tross, å leve

videre med fire fingre på høyre hånd. f.d.

Romanen utkom i 2012 på Forlaget Oktober.

...Helge Kvaale

Han er 59 år av alder, denne Helge Kvaale fra Ålvik i Hardanger, der han i fire tiår har arbeidet ved smelteverket som nå heter Elkem Bjølvfossen. Der har han arbeidet med regnskap, etter hvert som regnskapssjef, nå er han lønningssjef. En kreftsykdom lå til grunn da han 15 år gammel ble amputert; det var venstrearmen fra like nedenfor skulderen som gikk. Dermed er han for veteran blant armamputerte å regne. "Det har gått greit", sier han, uten å utbrodere. Han har massevis av mil i skiløyper bak seg, i inn- og utland, deltok i handikap-OL i Sverige i '76 og i Norge i '80. Han gjorde det skarpt i de årene, dog uten å vinne i de aller største mesterskapene. "På den tiden var finnene suverene", forklarer han. Kvaale er fortsatt glad i å gå på ski, dessuten glad i å gå fjellturer. I disse dager tilpasser han seg en ny protese - med en motor i albuen og en annen i hånden.

Tilbudene til amputerte her i landet, velferdsmessig og proteseteknisk sett, er annerledes enn de var for noen tiår siden. Hva opplever du, sånn på sparket bedømt, som de største forskjellene?

Når det gjelder hva samfunnet stiller opp med, har tilbudene gått tilbake. Som funksjonshemmet for 30 år siden hadde du en masse skattefordeler og sånt som nå er vekk. Økonomisk var

Han er for veteran blant armamputerte å regne, Helge Kvaale. Foto: Hans Hekneby Reinertsen.

det bedre den gangen. Men protese-teknisk er tilbudene blitt mye bedre. De finner på smartere løsninger i dag.

Du var med på den Momentum Vest-arrangerte weekenden på Geilo i november. Var det en OK weekend?

Den var kjempebra, det var en kjempefin weekend. Koselig å treffe likesinnede, og et veldig bra hotell. En annen side av saken er at jeg måtte stå fem timer i kolonnekø på vei til Geilo...

Et råd til nyamputerte?

Til armamputerte vil jeg si at det er veldig viktig å komme fort under behandling for å lære riktige teknikker. Det dreier seg om balanse, om å gå, svømme, danse og gå på ski riktig, for ikke å tillegge seg dumme uvaner. Veiledning til å gjøre tekniske øvelser er viktig. Det har vist seg at jeg selv har gjort en del dumme ting. Det fantes ikke rehabiliteringstilbud for amputert ungdom da jeg var ung.

Glem ikke at...

... det finnes stadig mer Momentum-relatert stoff på nettet. Nyheter legges ut løpende på nettsidene.

Følg med i hva som skjer, gjør det via:

www.momentum.nu og www.facebook.com/momentum.nu

Terrengfoten Genesis

er blitt lettere, sterkere
og med livstidsgaranti
på bumpere.

VI FORHANDLER OGSÅ:

- ✓Proteser ✓Ortoser/skiner ✓Innleggsåler
- ✓Karbonføtter og knær ✓Kompresjonstrømper ✓Aktivortoser

Ortopro AS, Hardangerveien 72, 5224 Nestun, NORGE.

Tlf.: +47 55 91 88 60 - Fax.: +47 55 91 88 69 - E-post: post@ortopro.no

www.ortopro.no

**Totalleverandør av
protesekomponenter.**

Vi er distributør for:

- Endolite:** Karbonføtter og proteseknær.
- Uniprox:** Materialer, komponenter og tilbehør.
- Medex:** Protesekomponenter.
- PDI:** Komplette protesesystem.
- Mica:** Karbonføtter.
- Silipos:** Linere og tilbehør.
- Alps:** Linere.

Med kunden i fokus

**Atterås
Ortopediteknikk®**

Velkommen til starten på en ny hverdag!

Fjøsangerveien 215 (Krambua) 5073 Bergen - Tlf.: 55 27 11 00

Ortopediteknisk Institutt
www.atteraas.no

En som er god å holde seg fast i

Hun snakker så godt norsk at noen kanskje nøyer seg med å lure på hvor i Norge hun egentlig kommer fra – fremfor å spørre seg om hun har røtter i et annet land, og i tilfelle hvilket. Vel, Jette Schack kommer fra deilige Danmark, fra det sydlige Jylland.

Flemming Dahl (tekst)
Hans Hekneby Reinertsen (foto)

Det finnes mange eksempler på at det går an å stikke seg positivt frem i Norge – selv om man er dansk. Og denne Jette er ett av eksemplene. Ta bare dette at hun tidligere i år ble utropt som en av vinnerne av Momentumprisen 2013 og dermed kan omtales som årets fysioterapeut (Livsglede nr. 2, 2013, side 4).

Fysioterapeututdannelsen sikret hun seg hjemme i Danmark. At hun nå er spesialfysioterapeut har sammenheng med at hun etter hvert har videreutdannet seg og konsentrert sitt arbeid om benamputerte mennesker.

Noe av det mange vil forbinde Jette med, er hennes mangeårige gåskoleengasjement, først og fremst knyttet til det som nå heter Oslo universitetssykehus, Aker, der hun for et drøyt tiår siden var med på å dra i gang gåskolesatsingen.

Mange benamputerte på gåskole under hennes oppsyn vil vite at Jette er en god dame å holde seg fast i - både bokstavelig talt og i overført betydning: Rent fysisk når det skorter på balansen, og mentalt fordi Jette vet å drive benamputerte opp til et mestringsnivå som de i utgangspunktet kan ha vanskelig for å se at de kan nå.

Noe av det som gjerne inngår i forklaringen når Momentumprisen tildeles, er at vinneren har gjort en innsatts i jobben utover det som strengt tatt kreves. Dette var da også en del av forklaringen, og gåskoleengasjementet ble spesielt nevnt, da Jette ble prisvinner.

Også ved å satse på nye kunnskaper har Jette vist at hun har villet noe mer. Det kanskje mest fremstående eksempelet på hennes kunnskapshigen ligger i at hun i 2010, ved Høgskolen i Oslo, sikret seg en mastergrad i rehabilitering. I studiene til mastergraden fordypet hun seg i trening av eldre mennesker, og i mastergradsoppgaven konsentrerte hun seg om rehabilitering av eldre låramputerte. Senere har hun fremstått med en om mulig enda større tro enn før på hvor gode resultater gåskoletrening kan gi en benamputert (Livsglede nr. 2, 2012).

”Jeg har likt hele tiden å lære noe nytt, bli bedre på ting, utvikle meg faglig sett”, sier Jette når hun forklarer sin faglige klatring.

«Jeg har likt hele tiden å lære noe nytt, bli bedre på ting, utvikle meg faglig»

Et annet eksempel på at Jette har villet noe mer: Hun har en rekke år bak seg, nå, som styremedlem i ISPO Norge (norsk avdeling av International Society for Prosthetics and Orthotics), den tverrfaglige organisasjonen som, slik den selv beskriver det, arbeider for å ”øke kunnskapsnivået om amputasjonsproblematikk, protese-,

Jette Schack, en av dem som gjør sitt for at hverdagen skal bli best mulig for amputerte.

ortose- og fottøybehandling.” Momentum-leder Nils-Odd Tønnevoll sitter i ISPOs internasjonale styre.

Såpass aktiv har Jette vært i de amputertes sfære her i landet at det nærmest med sikkerhet kan sies at denne sfæren ikke hadde vært hva den er hvis hun ikke i 1992, da med ny fysioterapeututdanning i bagasjen, var kommet til Norge. Om andre i så fall ville bidradd med hva hun har bidradd med, blir naturligvis et hypotetisk spørsmål.

Hva som trakk henne til Norge den gangen? Hun tenker seg ikke mye om før hun svarer: ”Da var det veldig vanskelig å få jobb i Danmark, men det var enkelt å få jobb i Norge.”

Hun arbeidet i en periode på Klekken ved Hønefoss, dro så tilbake til Danmark, kom så til Norge igjen i 1996 – denne gangen for det som skulle bli et opphold på mer permanent basis.

Og hvorfor så tilbake igjen i '96? "Det var fordi jeg hadde truffet min mann i '92, og han er norsk. Han er min samboer. Han bodde i Danmark et par år før vi flyttet tilbake til Norge." En forklaring, altså, av den typen man kunne gjettest seg til. I dag viser bildet at Jette og mannen og deres tvillinger, 13 år gamle, bor på Sofiemyr like syd for Oslo.

Men det var ikke Norge hun valgte den gangen da hun, ennå ung og uten å kunne kalle seg fysioterapeut, reiste ute av Danmark i 1980-årene for å kikke nærmere på verden: Hun forteller om et halvår som ryggsekkturnist i asiatiske land – inklusive Pakistan, India, Nepal,

Thailand og flere til – og dernest om tre måneder i arbeid for en dansk u-hjelpsorganisasjon i Afrika, nærmere bestemt på øygruppen Zanzibar, som hører inn under Tanzania.

Hva som senere, og her er det snakk om i Norge, drev henne til å arbeide med amputerte? Det var nok noe tilfeldig, ifølge henne selv, idet hun tilbake i Norge i 1996 ble tilknyttet Aker sykehus, hvilket hun senere har forblitt, og der kom til å arbeide med rehabilitering, i hovedsak av amputerte.

Jette, som på fritiden drev med hesteridning som ung og gjør det også nå, svarer nær sagt naturligvis

bekreftende når hun blir spurt om finner det berikende for henne selv å arbeide med amputerte:

"Absolutt", sier hun og understreker at det er mye snakk om å arbeide i team – med leger, ortopediingeniører, sosionomer og andre fagfolk. "Rehabilitering kan være en tung prosess for de amputerte, men du føler at du gir den enkelte mye. Og man lærer mye av å jobbe med amputerte, de er jo ulike personer, de har ulike historier."

Hamar Ortopediske AS har gleden av å kunne tilby individuelt tilpassede proteser i moderne materialer.

Vi ønsker våre nye ansatte medarbeidere velkommen!

Jon Terje Myklebust, offentlig godkjent ortopediingeniør, 12 års erfaring innen ortopediske hjelpemidler.

Daniel Eldøen, Ortopeditekniker med høy kunnskap og erfaring innen karbon/pre preg materialer.

Besøksadresse: Torggt. 1, 2317 Hamar • Telefon: 62 51 19 50 • E-post: post@hamar-ortopediske.no

Alt innen
ORTOPEDISKE
hjelpemidler

ORTOPEDITEKNIKK
er en totalleverandør av ortopeditekniske løsninger. Dyktige medarbeidere på lokale klinikker, samhandling med brukerne og kompetanse på både moderne og tradisjonelle metoder gir våre brukere trygghet på at de beste løsningene velges.

www.ortopediteknikk.no
Ryensvingen 6, 0680 Oslo

ORTOPEDITEKNIKK

Oslo, Lillestrøm, Gran, Mo i Rana 23 03 56 00. Sandvika 67 80 50 50.
Horten 33 01 76 02. Tønsberg 33 01 76 00. Sandefjord 33 01 76 03. Stavern 33 01 76 04.
Sandnes 51 66 44 83. Stavanger 51 88 56 60. Sogndal 57 67 28 65. Førde 57 72 24 84.

Kampsport – også for amputerte

John Olav Rasmussen-Moe fra Harstad forteller i dette innlegget om kampsporten Taekwondo og poengterer at den kan drives også av mennesker med fysisk handikap. Hans epost-adresse: jonnetkd@hotmail.com

Sporten min, WTF Taekwondo (en av to hovedgrupper av Taekwondo), er en koreansk kampsport/kampkunst. Omkring 70 millioner mennesker på verdensbasis trener Taekwondo. Det virker på meg som om det i Norge ikke er mange med fysisk handikap som trener kampsport generelt, altså Taekwondo og andre kampsporter.

Hvorfor vet jeg ikke. Manglende interesse, kanskje, mange tror ikke at det går, det kan være mange grunner. Det er nå iallfall bevist at det er fullt mulig. Man kan nå så langt som man bestemmer seg for.

Taekwondo er en flott sport med mange muligheter. Man kan drive sporten for å delta i konkurranser eller bare for å holde seg i form.

WTF Taekwondo er den stilarten innen denne sporten som er representert i OL. Her er det kampdelen som er representert. Det er planlagt at Taekwondo skal være representert i Paralympic Games 2016 i Brasil. Pr. i dag er det ingen i Norge som driver denne sporten på paralympisk nivå, noe jeg synes er synd.

I forbindelse med VM i Taekwondo i Baku 2008 ble det også arrangert VM for handikappede, det vil si armamputerte. Mange spennende kamper, med til dels imponerende akrobatiske innslag.

Legg/benamputerte kan av naturlige grunner ikke gå kamp i konkurranse, men kan konkurrere i mønster. Jeg har selv konkurrert i mønster og har en tredje plass og en fjerde plass i henholdsvis et regionalt og et nasjonalt norsk mesterskap. Jeg konkurrerte da mot funksjonsfriske.

Jeg er 44 år, er gift, har fire barn og arbeider som psykiatrisk sykepleier ved UNN-Harstad. Trives i fjellet og med fiskestang på hav og i elv. Jeg startet med å trene Taekwondo i 1989.

I 1992 ble jeg plaget av en raritet i ankelen og måtte slutte å trene. Etter gjentatte operasjoner samt strålebehandling valgte jeg å få amputert høyre legg under kneet. Det var i 1998. Jeg tok opp igjen treningen i 2002, etter 10 års pause.

Jeg hadde blått belte da jeg startet igjen. Jeg graderte meg etterhvert til sort belte 1 Dan. Nå har jeg 3 Dan og skal gradere til mastergrad 4 Dan sommeren 2014. Jeg er hovedtrener i Kiap Taekwondo klubb i Harstad, har C-lisens som kampdommer og dømmer i Norgescup og NM. Har lyst til etter hvert å dømme i utlandet.

John Olav i full aktivitet.
Begge fotos: Sissel Rasmussen-Moe.

Jeg har hatt god hjelp fra Nord-Norges Ortopediske Verksted i Tromsø til å finne proteser som passer til sporten min. En godt tilpasset protese er viktig uansett hva man skal bedrive, spesielt hvis man trener 7-10 timer i uken.

Taekwondo er flott og allsidig trening, en får god trening i kjernemuskulatur og ikke minst i balansen. Man blir mer fleksibel og sterkere. Man lærer selvforvar og kommer seg ut og treffer andre i et flott miljø. Absolutt noe å anbefale!

For interesserte er det bare å sjekke hvilke klubber som er tilgjengelige i nærmiljøet. Man kan også ta kontakt med Norges kampsportforbund, som har oversikt over klubber og muligheter som finnes. Forbundet har også en person som jobber opp mot funksjonshemmede.

*Sportslig hilsen
John Olav Rasmussen-Moe*

Lesertorget forts. på side 21

TOV AS
Trøndelag Ortopediske Verksted AS
St. Olavs Hospital, 7006 TRONDHEIM

Ditt behov - vår utfordring

Les mer om vår virksomhet på
www.tov.no

SERVICE MED ORTOPEDISKE OG TEKNISKE HJELPEMIDLER

Produkter

- Ben- og armproteser
- Ben- og armortoser; støtteskiner
- Korsetter
- Ortopediske spesialsko
- Innleggsåler og fotsenger
- Varmehjelpemidler for kuldeintoleranse
- Kompresjonshjelpemidler for brannskadet hud
- Sitteskall

Tjenester

- Vurdering av behov
- Måltaking og avstøpning
- Produksjon
- Trening og opplæring
- Justeringer og reparasjoner
- Etterkontroll og oppfølging
- Forskning og utvikling

Trøndelag Ortopediske Verksted - Besøksadresse: Elgesetergate 10 v/ innkjøpselen til St. Olavs Hospital - Telefon: 73 84 56 30 - E-post: post@tov.no

Ny Design, Ny Teknologi...

Real Technology - Real People

...og anbefaling av ortopediverksted. Det er grunnen til at mange velger Centris føtter. Siden 2007 har Centri arbeidet med å utvikle nye proteseføtter sammen med søsterselskapet Emotis. Gjennom ny design og ny teknologi har resultatet blitt bedre enn noensinne, 9 nye føtter for alle typer livsstil. Sammen med ortopediingeniører og teknikere har vi tilpasset føttene etter brukernes liv så de slipper å tilpasse sine liv etter føttene.

Element

Aeris Performance

Wave Activity

FILLAUER EUROPE
CENTRI

“Et lysende eksempel for andre i helsevesenet”

Rosende ord, glade ansikter, mye trønderisk lys og varme... Sånn var det da Enhet for Rehabilitering ved helsevirksomheten Betania Malvik ble feiret som vinner av Momentumprisen 2013.

Alle fotos: Hans Hekneby Reinertsen

Feiringen, naturligvis med selve pris-overrekkelsen som hovedpost, fant sted nå i julemåneden, i Betania Malviks lokaler i Malvik kommune. De ligger nær Trondheim og byr på utsikt over Trondheimsfjorden.

Dr. Nils-Odd Tønnevoll, styreleder i Momentum, foreningen for arm- og benprotesebrukere, presiserte at mange rundt om i Norge gjør en god jobb for amputerte og protesebrukere, men han tilføyde:

”Det alene er ikke nok til å få Momentumprisen. Det kreves mer for få den. Hensikten med Momentumprisen er å premiere og stimulere til vedvarende, ekstraordinær innsats for amputerte og protesebrukere, og inspirere til at man strekker seg lengre for sine medmennsker.”

Momentumprisen kan tildeles enkeltpersoner, team, avdelinger og institusjoner som har gjort ”en helt spesiell innsats for amputerte”, som Tønnevoll sa det.

Vinneren som denne dagen ble feiret kan kalle seg Årets rehabiliteringsinstitusjon, mens en annen vinner – Jette Schack, som tidligere i år ble tildelt Momentumprisen 2013 – kan kalle seg Årets fysioterapeut.

Fire glade representanter for Betania Malvik. Fra venstre: Torild Hassel, Venche Skjervold, Torgunn Strømsøe, Heidi Moen og Ingfrid Eggen Skogrand, direktør ved virksomheten.

Betania Malvik er en privat, ideell virksomhet som eies av Lukas Stiftelsen og tilbyr behandling og rehabilitering innen fysisk og psykisk helse. Virksomheten er en del av spesialhelsetjenesten og har avtale med Helse Midt-Norge RHF.

At Momentum hadde valgt Betania Malviks egne lokaler

Dr. Nils-Odd Tønnevoll begrunner juryens avgjørelse.

Hans Emil Møller-Hansen har ordet.

Betania Malvik ligger med vakker utsikt over Trondheimsfjorden.

som sted for prisovervekkelsen, ble av Tønnevold forklart med at mange ansatte her kunne være samlet, noe han så som viktig i lys av at "dette er en pris veldig mange har bidradd til."

Medvirkende til å utpeke Betania Malvik som vinner var ifølge Tønnevold et "strømlijet opplegg for rehabilitering av både nyamputerte ved døgnavdelingen og oppfølging ved poliklinikkavdelingen." Tønnevold poengterte at et "høyt, bredt og spesialisert spekter av fagkompetanse for benamputerte gjør Betania Malvik unik i sitt tilbud."

Blant Tønnevolds øvrige rosende ord: "Dere hjelper personer med betydelige handikapp til å fungere godt, ha en høy livskvalitet og se lyst på livet (...) Dere er ildsjeler som brenner for sitt arbeid med amputerte og personer med dysmeli (...) Hele veien legges forholdene til rette for at interesseforeninger slik som Momentum skal være til stede med likemenn og pårørendekontakter."

Oppsummeringsvis sa Tønnevold: "Det dere gjør her, er et lysende eksempel for andre i helsevesenet. Kvaliteten på tilbudet har nær sammenheng med klok ledelse, målrettet og fokusert innsats, tverrfaglighet, spisskompetanse og engasjerte medarbeidere. Dette kommer ikke av seg selv, men er et resultat av årelang positiv tenking og satsing med brukeren i sentrum."

Gi noe tilbake - støtt Momentum

I Norge er det i dag ca. 5000 personer som mangler arm og/eller bein som følge av dysmeli, sykdom eller ulykke. Ved å støtte vårt arbeid økonomisk hjelper du oss å hjelpe flere amputerte og pårørende.

Hvorfor bør du støtte Momentum?

– du støtter en god sak og får skattefradrag fordi Momentum er godkjent som støtteberettiget organisasjon.

Slik gjør du:

Overfør din gave til Momentums konto 9235.17.01406 og oppgi "Gave" og ditt personnummer under "Beløpet gjelder" og oppgi ditt navn og adresse. Resten går av seg selv. For øvrig har det offentlige bestemt følgende for at fradragsrett skal gjelde: Samlet gave må være minst kr 500 i løpet av inntektsåret per giver. Maksimalt fradragsberettiget beløp per giver er kr 12.000 per år (du kan gi mer enn dette, men vil kun få skattefradrag for de første 12.000).

Har du spørsmål? – kontakt

Momentums administrasjonssekretær Liv Karin Søstuen, tlf 4000 4360, info@momentum.nu

Vi trenger din hjelp!

– ring Søstuen, tlf. 4000 4360 eller send e-post til info@momentum.nu, så sender vi deg et lite hefte som beskriver hvordan du går frem.

Momentum driver et omfattende landsdekkende arbeid for å gjøre hverdagen til amputerte og pårørende bedre.

Blant de mange oppgavene er besøkstjeneste/likemannstjeneste ved sykehus og opptreningscenter, store og små sammenkomster, kurs og opplæring av frivillige og tillitsvalgte, lobbyvirksomhet overfor politikere for å oppnå bedre kår, spredning av livsglede og fjerning av barrierer gjennom visning av utstillingen Livsglede, utgivelse av medlemsbladet Livsglede, drift av organisasjon nasjonalt og i fylkene.

Ny generasjon ytterkosmetikk

Norsk representant:
www.nor-sea.no

Inspired by patients
Inspired by patients
Inspired by patients

Vann tett

Selv bærende

En protese for
alle aktiviteter

Uten skum under

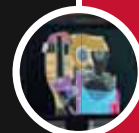

Når høyteknologi møter design

Renegade® AT

Plié® 2.0

Den beste kombinasjon mellom pålitelighet og ytelse

Protesefoten **Renegade All-Terrain** har høyere ytelse enn noensinne og setter en ny standard for dynamikk og slitestyrke. En perfekt kombinasjon med **Plié® 2.0**, verdens mest responsive og vanntette mikroprosessorstyrte kneledd, som gjør at det fungerer i forhold til et bredt spekter av aktiviteter. Plié leveres med 36 måneders garanti og to gratis serviser.

Norsk representant: Norsea. Kontakt hsklausen@msn.com for mer informasjon og bestilling.

Freedom Innovations Europe
Jaargetijdenweg 4
7532 SX Enschede, The Netherlands
Tel.: +31 (0)53 - 20 30 300
Fax: +31 (0)53 - 20 30 305
www.freedom-innovations.eu

Spania

Sesong:

Oktober - april

Oppstart:

1. november 2013

Priser:

Fra 3.900 pr. pers.
pr. uke, inkl. fly fra
Rygge

Lei av is og snø?

- Aktiv langtidsferie/ukesturer
- Hotelrom eller leilighet i Guardamar
- Gå-trening, svømming, styrketrening
- Mye sosialt samvær i et sunt klima
- Massevis av valgfrie aktiviteter
- Turer/Bondegårdsfest/Vinsmaking
- Bør kunne gå litt i trapper og leil.
- 24 timers nødtelefon til sykepleier

Arrangør: Helse-og Velværeiser, Momentum Øst
Tlf. 0047 91382221, steinar@regnskapsnettet.no

Ortopedisk Service

Servicen omfatter vurdering, måltaging, tilpassing og kontroll av ortopediske hjelpemidler som fotsenger, løpsinnlegg, såler, sko, proteser, støtteskiner, korsetter m.m.

Timebestilling:
32 83 04 15

Drammen
Ortopediske
Institutt AS

ROSENKRANTZGATEN 17, 3018 DRAMMEN - T: 32 83 04 15

www.och.no

OCH
OCH ortopedi AS

Å være et
helt menneske,
er å føle seg
som et

Bevegelseshemming skal ikke stå i veien for livskvalitet.

OCH ortopedi har siden 1846 vært en ledende aktør i utvikling av ortopediske hjelpemidler. Vi er stolte over å være ISO-sertifisert. For deg som pasient innebærer dette at vi kan tilby spesialtilpassede hjelpemidler av høyeste kvalitet og standard.

Oslo og
Akershus
23 28 82 00

Møre og
Romsdal
70 14 50 40

Østfold
69 30 17 70

Oppland
61 24 73 30

Telemark
35 56 15 50

Spar penger

- få rabatt på overnatting og møterom

Ta kontakt med hotellet du ønsker å benytte eller direkte med oppført kontaktperson - oppgi avtalekoden.

God tilgjengelighet til hotellene er ett av FFOs mål med avtalene.

Mer informasjon

Les mer om hotellavtalene på - www.ffa.no/hotellavtaler

Rabattene gjelder både private opphold og Momentum-arrangementer.

Hotell

Hvordan bestille?

Choice Hotels - tlf 22 34 42 00
Kontaktperson: Karen Fischer
Telefon: 93 00 16 02 eller e-post:
karen.fischer@choice.no
(avtalekode CH14660)

Scandic Hotels - tlf 23 15 50 00
Kontaktperson: Mads Eliassen
Telefon: 90 50 19 11 eller e-post:
mads.eliassen@scandichotels.com
(avtalekode D000004481).

Thon Hotels - tlf 815 52 400
Kontaktperson: Line Raaen
Telefon: 92 69 77 56 eller e-post:
line.raaen@thonhotels.no
(avtalekode FFO).

Tjuvstart på julefeiringen

Det meste av den lange vinteren lå fortsatt forut, det var ennå noen uker til solen skulle snu og julen skulle feires for alvor. Men det er lovlig å søke varme og hygge i den mørke årstid selv når kalenderen ikke er kommet lengre enn til november, lovlig allerede da å tilegne seg en forsmak på den virkelige julefeiringen ...

Fotos:
Hans Hekneby Reinertsen

Og det var nettopp det de gjorde, de godt over 20 menneskene som tok seg frem til julebord-weekenden Momentum Vest hadde invitert til på Geilo, på det tradisjonsrike og aktede Dr. Holms Hotel.

Velkommen til hotellet...

KULER MOT KJEGLER

Momentum Vest-leder Anniken Jahnsen Kvaal ga det hele et ekstra snev av varme og hygge da hun til festmiddagen lørdag delte ut en halmbukk, laget av henne selv og datteren

En av halmbukkene.

Pen dekket bord også fredag.

Line, til hver av weekend-deltagerne.

Men det hele begynte med uformell middag fredag. Hovedretten var helstekt villsvin og hadde dermed et snev av kontinentet i seg.

Hva med litt bowling i hotellet lørdag før lunsj? Jo, mange grep anledningen og bowlet; det er jo langt fra alle som ellers driver med sånt, så desto mer gøy, mente nok noen, å forsøke seg med kuler mot kjegler.

JULEMAT OG MERE TIL

Lørdagens festmiddag bød på julematen. Den ble servert fra en buffet – en som fristet med så å si all verdens delikatesser av den typen som her i nord forbindes med jul.

I biblioteket før festmiddagen. Fra venstre: Kirsti og Jonleiv Nyhammer, Kjellbjørg og Helge Lunde.

Knut Hansen og Inger S. Hansen

Tony og Linda Fortes.

Alf Erik Kvaal forteller historier under festmiddagen.

Damen som stillferdig holdt i hele arrangementet, fylkesleder Anniken Jahnsen Kvaal

God stemning etter søndagsfrokosten. Fra venstre: Rolf Havre, Kirsti og Jonleiv Nyhammer

Sigrunn og Finn Atle Leirpoll

Aftenen tok ikke slutt med måltidet. Blant dem som markerte seg med god humør var en benamputerte bonde, Steinar Herheim fra Voss, som ikke var snauere enn at han danset med to damer på én gang.

FART I MOMENTUM VEST

Én av mange konklusjoner som kan trekkes etter week-enden: Det har tidligere vært så som så med aktiviteter i regi av Momentum-folkene vest i landet, men nå synes det å være blitt fart i dem, dradd i gang ikke minst av fylkesleder Anniken og hennes team.

Et flertall av weekend-deltakerne samlet ved juletreet natt til søndag.

I biblioteket før festmiddagen.

I bowlinghallen. Fra venstre Liv Karin Søstuen, Inger S. Hansen og Knut Hansen

Festmiddag med julestemning.

Familien Leirpoll under frokosten.

Mens noen kaster kuler følger andre spendt med.

Steinar Herheim, humor-spreaderenn som her også gjør seg bemerket i bowlinghallen.

Kjellbjørg Lunde i farten.

Helge Lunde i farten.

Av **Robert Eriksson**

Arbeids- og sosialminister Robert Eriksson (FrP) har i sin politiske karriere blant annet sittet i Arbeids- og sosialkomiteen på Stortinget i årene 2005-2013, de siste fire årene som komiteens leder. Han skriver her på invitasjon fra Livsglede.

På lag med de funksjonshemmede

Få ting opprører meg mer enn at funksjonshemmede stenges ute fra arbeidslivet. Sammenlignet med andre land har Norge relativt lav arbeidsledighet. Men enkelte grupper – blant annet funksjonshemmede – står i alt for stor grad utenfor arbeidsmarkedet.

Det er en ond sirkel: De som blir holdt utenfor, får liten eller ingen arbeidserfaring. Det igjen reduserer sjansen for å lykkes i arbeidsmarkedet.

Det er uakseptabelt av to grunner: Samfunnet går glipp av verdifull arbeidskraft – arbeidskraft som sårt trengs hvis vi skal lykkes i å møte de store utfordringene velferdsstaten står overfor i fremtiden. Det er viktig at arbeidsgiverne evner å se talentet i den enkelte, slik at vi drar nytte av den verdifulle arbeidskraften som i dag er ubenyttet. Det verste er likevel at tusenvis av mennesker ikke får oppfylt drømmen om å jobbe.

Særlig alvorlig er det når unge mennesker ikke kommer i arbeid. Noe av det som opptar meg aller mest, er at alt for mange unge funksjonshemmede blir gitt opp og stemplet varig ut av arbeidslivet. Arbeid er ikke bare et middel til å være økonomisk selvhjulpent. Forskning har også for lengst dokumentert sammenhengen mellom jobb og sentrale verdier som god selvfølelse, lykke og det å kjenne seg betydningsfull. Et av mine fremste mål som statsråd er å ta et krafttak for de som i dag ikke er med i det gode selskap.

Jeg vil kontinuerlig vurdere hvilke virkemidler som kan bidra til å få flere med nedsatt funksjonsevne inn i arbeidslivet. Allerede i vårt første budsjett er prioriteringen godt synlig: Vi støtter videreføringen av Jobbstrategi for personer med nedsatt funksjonsevne

i 2014. Denne satsingen på de under 30 år skal bidra til at flere unge kommer i jobb og forblir der. I tillegg går vi lenger på flere områder; vi øker antall tiltaksplasser for personer med nedsatt arbeidsevne med 1000 plasser. Totalt får vi 3000 flere tiltaksplasser for dem med nedsatt arbeidsevne, sammenlignet med inneværende år. Det er et løft for dem som står i fare for å havne helt eller delvis utenfor arbeidslivet, og det kommer også funksjonshemmede som har nedsatt

arbeidsevne til gode.

Samtidig har norsk arbeidsliv noen utfordringer. Mange som står utenfor arbeidslivet, både kan og vil jobbe,

men de får ikke sjansen til å vise seg fram. Utvidet adgang til midlertidige ansettelser, økt satsing på lønnstilskudd og arbeidstrening i ordinære virksomheter kan bidra til å styrke muligheten til arbeid.

Fra vår side er det også et klart mål å gjøre hverdagen enklere for funksjonshemmede. Derfor har vi bestemt at personer med nedsatt funksjonsevne fra 2014 igjen skal få dekket utgiftene til viktige hjelpemidler. I 2012 ble det kuttet i hjelpemiddel-sortimentet, noe som har gitt uheldige utslag for mennesker som har stort behov for spesialutviklede hjelpemidler. I statsbudsjettet foreslår vi derfor å gjeninnføre stønad til slikt

utstyr, ved å bevilge 8 millioner kroner til formålet. Stønad vil bli gjeninnført som en tilskuddsordning.

«Jeg håper og tror at lettere tilgang på hjelpemidler vil gi flere en enklere og mer aktiv hverdag»

Som stortingspolitiker har jeg reist mye rundt og snakket med mennesker med nedsatt funksjonsevne. Gjeninnføring av stønad til

rimelige hjelpemidler har stått høyt på ønskelisten hos dem som vet hvor skoen trykker, og jeg håper og tror at lettere tilgang på hjelpemidler vil gi flere en enklere og mer aktiv hverdag.

Men vi stopper ikke der. Regjeringen bevilger også 30 millioner kroner ekstra til aktivitetshjelpemidler myntet på funksjonshemmede over 26 år. Ordningen innføres fra 1. juli 2014. Det er liten tvil om at styrkingen i budsjettet fører til at enda flere over 26 år med funksjonsnedsettelse får muligheten til å delta i sports- og fritidsaktiviteter. Det vil gi økt livskvalitet for mange mennesker. Kriteriene for ordningen skal drøftes med organisasjonene, før de blir fastsatt. I denne dialogen vil det bli vurdert hvordan midlene kan benyttes best mulig.

La meg i tillegg nevne to andre områder som vil være viktig for en del funksjonshemmede: Regjeringen opprettholder særfradraget for store sykdomsutgifter på nivå med 2013. Det innebærer at de som har størst utfordringer knyttet til

sykdom, slipper tilleggsbyrden det er å måtte betale i dyre dommer for livsnødvendige medisiner. Høyre/FrP-regjeringen har også nedfelt i den politiske

«Vi vil rettighetsfeste brukerstyrt personlig assistent (BPA). Det er noe de funksjonshemmedes egne organisasjoner har jobbet hardt for»

plattformen at vi vil rettighetsfeste brukerstyrt personlig assistent (BPA). Det er noe de funksjonshemmedes egne organisasjoner har jobbet hardt for å få

gjennomslag for, og som sikrer at de som har behov for det får tilstrekkelig praktisk bistand i en ofte krevende hverdag.

Regjeringen vil også foreta en full gjennomgang av NAV, med sikte på å avbyråkratisere etaten og hjelpe flere fra trygd til arbeid. Slik vil også flere virksomheter få dekket sitt behov for arbeidskraft. Målet er at både arbeidsgivere og arbeidssøkere skal få enda bedre oppfølging og tilrettelegging fra NAV, blant annet i

form av tilretteleggingsgarantier og kontaktpersoner.

De som har fulgt meg gjennom mine åtte år i arbeids- og sosialkomiteen på Stortinget, vet at jeg har et brennende ønske om å bedre kårene for funksjonshemmede. Den kampen fortsetter med uforminsket styrke i regjering.

Å forme framtidens arbeids- og velferdspolitik er en spennende,

utfordrende og vanskelig oppgave. Den er krevende fordi det innebærer vanskelige avveininger. De løsningene vi velger får konsekvenser for den enkelte, men også for samfunnet i lang tid fremover. Jeg håper mange av dere er fornøyde med de endringene vi har fått til i budsjettet etter bare noen uker i posisjon, og så oppfordrer jeg dere til å gi meg innspill til ytterligere forbedringer.

Vi ønsker alle lesere av
Livsglede til livsglade dager

ØSTO Ortopedisenter AS

Gartnervegen 10 | 2312 Ottestad | Tlf.nr: 62573900 | Faksnr: 62573901 | E-post: post@osto.no | www.osto.no

gåskole

individuell behandling

aktivitetspark

Rehabilitering av benamputerte på Fram helserehab

Kort ventetid

Døgn eller dag

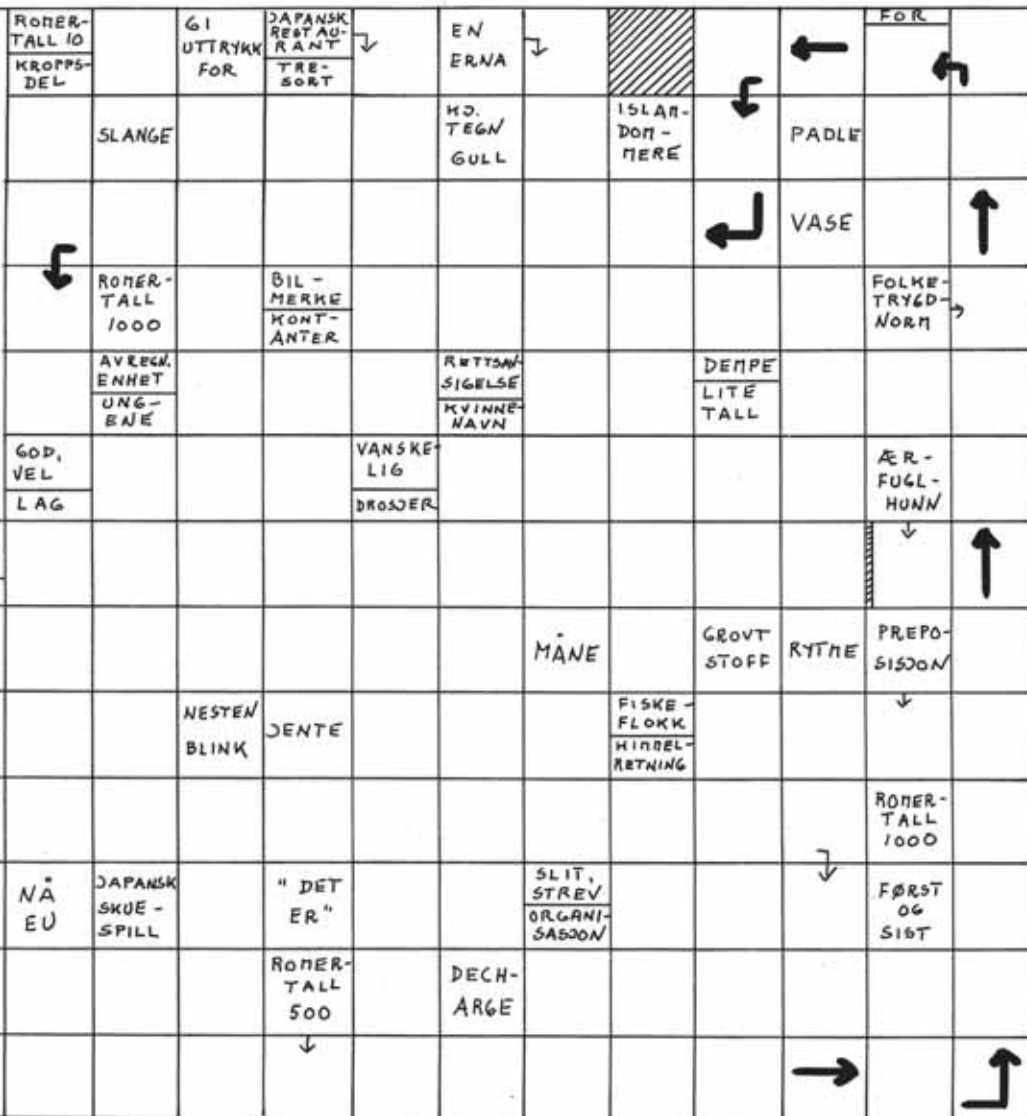
Gåskole

Fram helserehab tilbyr individuell behandling, gruppetrening, aktiviteter, undervisning, samtaler og veiledning. Våre tilbud tilrettelegges for den enkelte.

Kontakt tlf. 67 15 29 28 (kl. 9–14) Henvising sendes fra din fastlege, manuell terapeut, kiropraktor eller sykehuslege.

Fram helserehab
Rykkinnveien 100
1349 Rykkinn
www.framhelse.no

	NAME Last- First- Middle- Initial- Suffix	DOB MM- DD- YY	SSN XXX- XX- XXXX	Current Address Street- City- State- Zip	Phone (XXX) XXX- XXXX	Work Phone (XXX) XXX- XXXX	Home Phone (XXX) XXX- XXXX	Spouse's Name Last- First- Middle- Initial- Suffix	
	1 A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 00	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 00	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 00	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 00	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 00	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 00	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 00	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 00
	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 00	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 							

Ja til snøscooter for funksjonshemmede

Nils-Odd Tønnevoll, styreleder i Momentum, foreningen for arm- og benprotesebrukere, dessuten ansvarlig redaktør i Livsglede, belyser et forhold som ikke har fått bred oppmerksomhet i de senere ukers snøscooter-debatt.

«Vi er ikke for ubegrenset fri motorisert ferdsel i utmark, men vi er for å gi alle like muligheter til friluftsliv», skriver Dr. Nils-Odd Tønnevoll i dette innlegget.

Momentums visjon er å spre livsglede og inspirere amputerte til å gjøre det beste ut av sin situasjon og fungere best mulig i arbeids- og samfunnsliv, i hverdag og fritid.

Det offentlige og vi alle har et felles ansvar for å sørge for at alle gis like muligheter for livsutfoldelse i arbeid, under skolegang og studier og på fritid.

Fritiden er en viktig kilde til rekreasjon og for å hente krefter til innsats i arbeids- og samfunnsliv. Det gjelder funksjonsfriske så vel som funksjonshemmede.

Funksjonshemmede møter daglig mange terskler som bidrar til å svekke mulighetene for lik deltakelse i samfunnet. Allerede i 1994 vedtok Regjeringen i sin handlingsplan at funksjonshemmede skal ha muligheter til full deltaking og likestilling i samfunnet.

Det er blitt slått fast at «funksjonshemmede skal integreres i samfunnet og ha full adgang til friluftsliv på lik linje med funksjonsfriske».

Vi er ikke for ubegrenset fri motorisert ferdsel i utmark, men vi er for å gi alle like muligheter til friluftsliv. Akkurat

som mange på vinteren i vårt land har stor glede av å gå på ski eller utfolde seg i naturen på annen måte for egne krefter, er det også en del bevegelseshemmede som har naturen som rekreasjonskilde. Forskjellen er at mens funksjonsfriske kan komme seg fra A til B for egen maskin, trenger noen funksjonshemmede ekstern maskin for å komme fra A til B. For å ha like muligheter til å være i naturen vinterstid, trenger de snøscooter for å komme seg frem.

Det finnes også funksjonshemmede, om ikke mange, som har hytte, uten brøytet vintervei og hvor snøscooter er eneste mulighet for å komme frem. Har man ingen bein, sier det seg selv at å gå på ski er noe man, i overført betydning, må gjøre med snøscooter.

Å nekte denne gruppen muligheten for å kunne komme frem med snøscooter betyr at de ikke kan benytte sin egen hytte.

Det bør være mulig å ha to tanker i hodet samtidig – å begrense omfanget av generell snøscooterkjøring og la de som trenger det, som funksjonshemmede som ønsker å oppleve naturen eller komme frem til sin egen hytte og ikke kan gå på egne bein på ski, få lov å bruke snøscooter, så lenge det skjer på en hensynsfull måte. Det må begge parter i denne debatten kunne akseptere. Og leve godt med.

*Funksjonshemmede på snøscooter-safari i Finnmark.
Foto: Hans Hekneby Reinertsen.*

nordiCrtopedica

Glem
ladning av
kneet ditt!

Se en brukers
opplevelse av VGK

www.compare-prosthetic-legs.info

Last ned qr-kode-Appen
og skan her

webbkatalogen
www.nordicortopedica.se

Noe er på gang i Vestfold

Førjulshygge, ja for all del. Men også et inspirasjonsforedrag – og dessuten informasjon om en organisatorisk forandring som innebærer at lokallaget Momentum Vestfold snart skal omfatte Buskerud og Telemark foruten Vestfold selv.

Alle fotos: Hans Hekneby Reinertsen

Hyggen oppsto så å si av seg selv da et par titalls mennesker den siste torsdagen i november samlet seg til julemøte i regi av Momentum Vestfold, på Kysthospitalet

i Stavern. Snitter med mye godt på, kaffe og hva som ellers hører til.

LIVETS MULIGHETER

Den svenske fysioterapeuten Saffran Möller, nærmest for en gjenganger

Görgen Ericsons elektriske ankel.

å regne når Momentum-arrangementer finner sted, var aftenens inspirerende foredragsholder. Hun er ansatt i proteseleverandøren Össur Nordic, arbeider med rehabilitering, trening og idrett og snakket denne aftenen omkring temaet "Ta kommando over ditt liv".

Spennende i seg selv, og enda mer spennende ved at Saffran hadde med seg en mann ved navn Görgen Ericson, som imponerte med hva han har fått til i sin tilværelse som amputert. Altså sånt som får andre til å tenke at hvis han kan, så kan vel kanskje jeg også...

I lys av den forestående organisatoriske forandringen var ikke bare folk tilknyttet Momentum Vestfold, men også Momentum-folk fra Buskerud og Telemark, invitert til julemøtet.

TRE LOKALLAG SAMLES

Vestfold-lagets leder, Hans Emil Møller-Hansen, sier til Livsglede: "For å være et aktivt fylkeslag tror jeg det bør bestå av minst 50 medlemmer. Da er det lettere å bemanne funksjoner. I et nytt fylkeslag vil vi bli cirka 70 medlemmer. Stiftelsesmøtet er bestemt til onsdag 8. januar, på Furulund Kro ved E18 mellom Tønsberg og Sandefjord."

En drøy uke inn i det nye år 2014, altså. Men først skal Momentum-folk i Vestfold, Buskerud, Telemark og ellers i landet holde jul på ordentlig. Aftenen på Kysthospitalet var på sett og vis for en førjulsoppvarming å regne.

teknomed as
ortopediteknisk senter

For deg som protesebruker
gjør vi en forskjell – det er ditt valg.

*beste funksjon og livskvalitet
for den enkelte*

Sandefjord:
Lingelemveien 65
3225 Sandefjord

Porsgrunn:
Storgata 118
3921 Porsgrunn

Telefon: 33 45 45 33
e-post: info@teknomed.no
www.teknomed.no

old og der omkring

*Stor steming ved snittene.
Fra venstre: Anne Berit Flaaten (tidl. Momentumprisvinner),
Kurt Sølyst Madsen og Anne-Marie Dolven Hansen.*

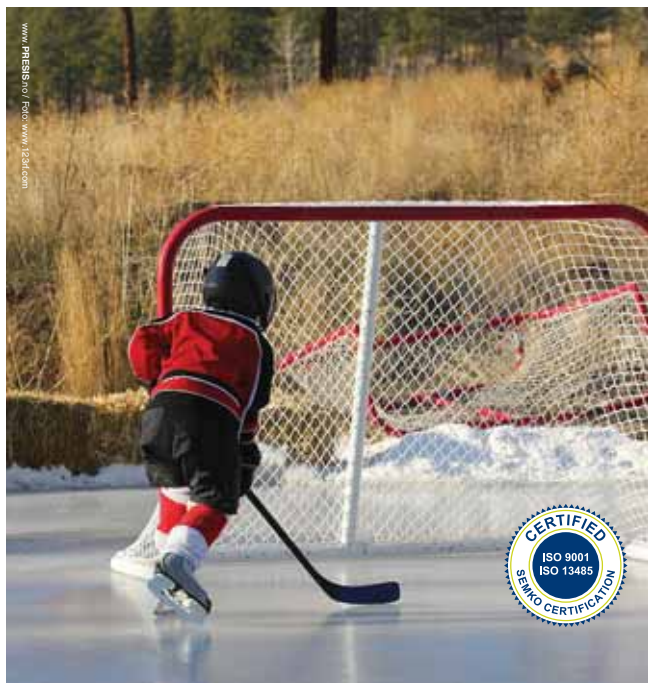
*Øverst: Et par titalls mennesker samlet seg til møtet.
Foran til venstre, Göran Ericson.
Nederst: Vestfold-lagets leder Hans Emil Møller-Hansen
og foredragsholder Saffran Möller.*

- et datterselskap av Oslo universitetssykehus HF

Vi ønsker lesere av Livsglede
og medlemmer av Momentum

*God jul
og
Godt nyttår!*

FRI UTFOLDELSE er vår spesialitet

Norsk Teknisk Ortopedi tenker framover. Vi vil være i forkant av kroppens utvikling og skal være klare den dagen nye behov melder seg. Målet er at unge brukere skal vokse og utvikle seg med sine armproteser. Med stadig bedre teknikk og fokus på hver enkelts personlige behov ønsker vi å gjøre hverdagen best mulig for unge brukere.

Vi vet mulighetene og har løsningene som gir en god funksjon

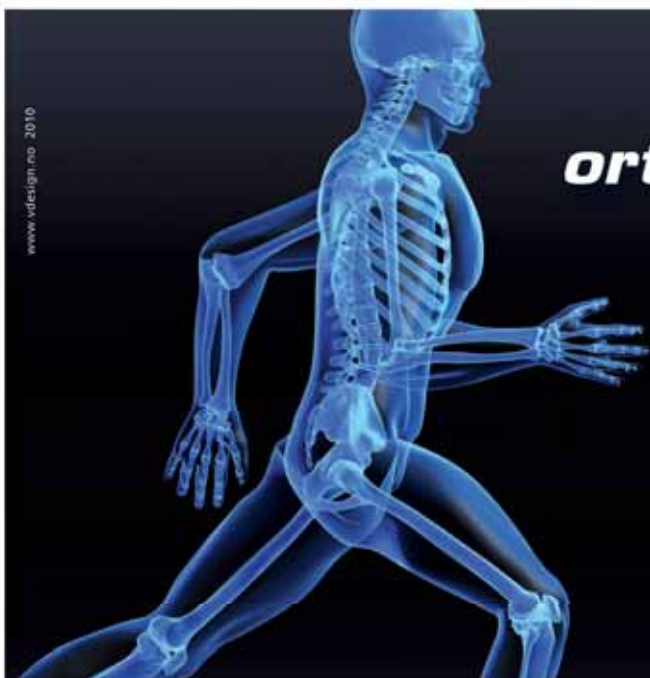
I SAMARBEID MED ORTOCARE®

Norsk Teknisk Ortopedi AS

Vikaveien 17 - P.b. 10 - 2312 Ottestad

Tlf: 62 57 44 44 - nto@ortonor.no

www.ortonor.no

Vi leverer alle typer ortopediske hjelpemidler!

- Våre fagfolk hjelper deg til et mer aktivt liv

Ring oss!

tlf 75 50 74 20

eller se

ortocare-nordland.no

ORTOCARE®
NORDLAND

Medlem av Ortocarekjeden

Gidsken Jakobsens vei 32, Bodo

BUSKERUD TEKNISK ORTOPEDI

Buskerud Teknisk Ortopedi AS
PB 3568 - 3007 Drammen

Besøksadresse: Buskerudveien 217
Tlf.: 32 80 93 93
Faks: 32 80 93 94
E-post: post@bto.no
Web: www.bto.no

Innmelding? Adresseforandring?

Er du ikke medlem i Momentum, men ønsker å bli det? Er du medlem, men har skiftet adresse?

Klipp ut nedenfor, fyll ut og send utklippet til Momentum, eller ring oss på telefon 40 00 43 60 eller skriv epost til "info@momentum.nu".

Familiemedlemskap (for amputert/protesebruker og øvrige i husstanden), kr 450 per år.

Hovedmedlemskap (for amputert/protesebruker alene), kr 350 per år

Støttemedlemskap (for slektninger, venner, sympatisører, helsepersonell), kr 250 per år p.p

Bedriftsmedlemskap (for institusjoner, verksteder, leverandører), kr 1500 per år.

Momentum – foreningen for arm- og benprotesebrukere – er til for å spre livsglede og inspirasjon og gjøre hverdagen bedre for amputerte/protesebrukere og pårørende

Foreningen ble stiftet i 1996, har over 600 medlemmer og er representert med lokallag i de fleste av landets fylker

Som medlem får du bladet Livsglede tilsendt fire ganger årlig, mulighet til å delta i weekend-samlinger og andre sammenkomster til sterkt reduserte priser, rabatt på møterom og hotellrom, hjelp i spørsmål knyttet til protesebruk, protesetilpasning, rehabilitering, rettigheter osv.

Gjennom likemannstjenesten får du, ikke minst som nyamputert, tilgang til noen å snakke og utveksle erfaringer med – noen som har kjent det på kroppen selv – etter prinsippet like hjelper like. Slik kan du bli inspirert til raskest mulig å fungere bedre. Likemannstjenesten blir utført av protesebrukere og pårørende som har møtt egne utfordringer og stiller opp frivillig – på sykehus, på rehabiliteringssenter, hjemme hos deg og per telefon.

Momentum

Svarsending
0091 Oslo

Porto betales av mottaker

Navn:

Adresse:

E-postadresse:

Mobil:.....

☐ **Familiemedlemskap**

☐ **Hovedmedlemskap**

☐ **Støttemedlemskap**

☐ **Bedriftsmedlemskap**

☐ **Allerede medlem,
men ny adresse**

☐ **Ny adresse,
ring ved tvil**

Momentum landet rundt

Vi er til for deg og dine. Ta kontakt!

Momentum Øst: Østfold, Oslo og Akershus:

Leder:
Geir Bornkessel
geir.bornkessel@gmail.com
T: 97 15 58 78

Likemannskontakt:
Kristin Holter-Sørensen
kriholtesor@hotmail.com
T: 99 71 97 56

Momentum Innlandet:

Leder:
Liv Karin Søstuen
livkarins@yahoo.no
T: 47 02 10 94

Likemannskontakt:
Rune Søstuen
livkarins@yahoo.no
T: 95 96 52 42

Buskerud:

Helge Borgevad
helge.borgevad@cemex.com
T: 90 70 55 45

Vestfold:

Leder:
Hans Emil Møller-Hansen
h-moelle@online.no
T: 90 18 38 10

Likemannskontakt:
Hanne Thorsen
hanne.thorsen@telefast.no
T: 97 19 61 05

Telemark:

Bjørn Thorsen
b-thor@online.no
T: 93 03 30 06

Momentum Sør:

Leder:
Øyvind Strømme
oestroee@hotmail.com
T: 46 44 12 00

Likemannskontakt:
Björg Nodeland
bjoenode@online.no
T: 95 84 52 09

Momentum Vest:

Leder:
Anniken Jahnsen Kvaal
jahnsenkvaal@hotmail.com
T: 95 80 58 42

Likemannskontakt Hordaland:
Marit Havre-Nilssen
hmarit@frisurf.no
T: 92 03 06 16

Likemannskontakt Rogaland:
Mona Høvik
mo-hoevi@online.no
T: 99 03 05 07

Likemannskontakt Sogn og
Fjordane:
Finn Atle Leirpoll
fin-atle@online.no
T: 95 19 50 75

Møre og Romsdal:

Ronny Strandbø
rs@tussa.com
T: 90 79 92 78

Momentum Nordland:

Leder: Jan-Henry Søberg
jan_henry48@hotmail.com
T: 91 32 65 70

Momentum Troms & Finnmark:

Likemannskontakt:
Håkon Gebhardt
b-gebhar@online.no
T: 41 64 03 50

Likemannskontakt Finnmark:
Jill Helen Nilsen
jillhni@start.no
T: 91 39 57 95

SPORTSKONTAKT:

Kjartan Haugen, T: 90 57 86 15
kjartan@haugen.org

PÅRØRENDEKONTAKTER:

Østfold, Oslo og Akershus:

Turid S. Bornkessel, T: 99 24 67 12
tusle@hotmail.com

Hedmark og Oppland:

Liv Karin Søstuen, T: 47 02 10 94
livkarins@yahoo.no

Hordaland:

Marit Havre Nilssen, T: 920 30 616
hmarit@frisurf.no

Sogn og Fjordane:

Sigrunn Leirpoll, T: 48 10 56 13
sigrunn-leir@hotmail.com

Nordland, Troms og Finnmark:

Bente Gebhart, T: 41 64 03 50
b-gebhar@online.no

Rogaland:

Erla Einarsdottir, T: 90 79 25 09
erla.einarsdottir@momentum.no

Agder:

Magne Nodeland, T: 47 89 84 54
mnod@online.no

Bli likemann - gi noe tilbake

Husker du ...

- Alle de spørsmålene du hadde?
- Alle utfordringene du trodde var uoverkommelige?
- At du lurte på hvor du kunne få ordnet med det ene og det andre?
- Følelsen av å være den eneste som har det akkurat slik?

Du kan nå få en nyamputert til å se at det meste ordner seg og at livet er godt.

Å møte deg kan inspirere og motivere en nyamputert til å se mulighetene fremfor begrensningene.

Enten du er amputert eller pårørende til en som er det, vil vi gjerne ha kontakt med deg.

Ta kontakt nå

Tlf 4000 4360 eller info@momentum.no

Svensk rop etter den som vil gjøre en ekstra innsats

I Sverige som i Norge: Diverse organisasjoner sliter med å få mange nok til å stille opp som aktive medlemmer, sånne som gjør en ekstra innsats for å få det hele til å gå rundt.

Momentum, foreningen for arm- og benprotesebrukere, er blant dem som gjør det i Norge, mens KFK (Koalition För Amputerade) er blant dem som gjør det i Sverige.

På lederplass i høstutgaven av medlemsbladet KFAnytt skriver signaturen Leif:

”Jag vill att du som medlem som är positiv, känner engagemang och vill hjälpa till, kommer med förslag på vad du kan göra för eller i KFA, kanske du tänka dig att bli engagerad i föreningens styrelse.”

Leif, som er en nøkkelperson i 25 år gamle KFA, tilføyer:

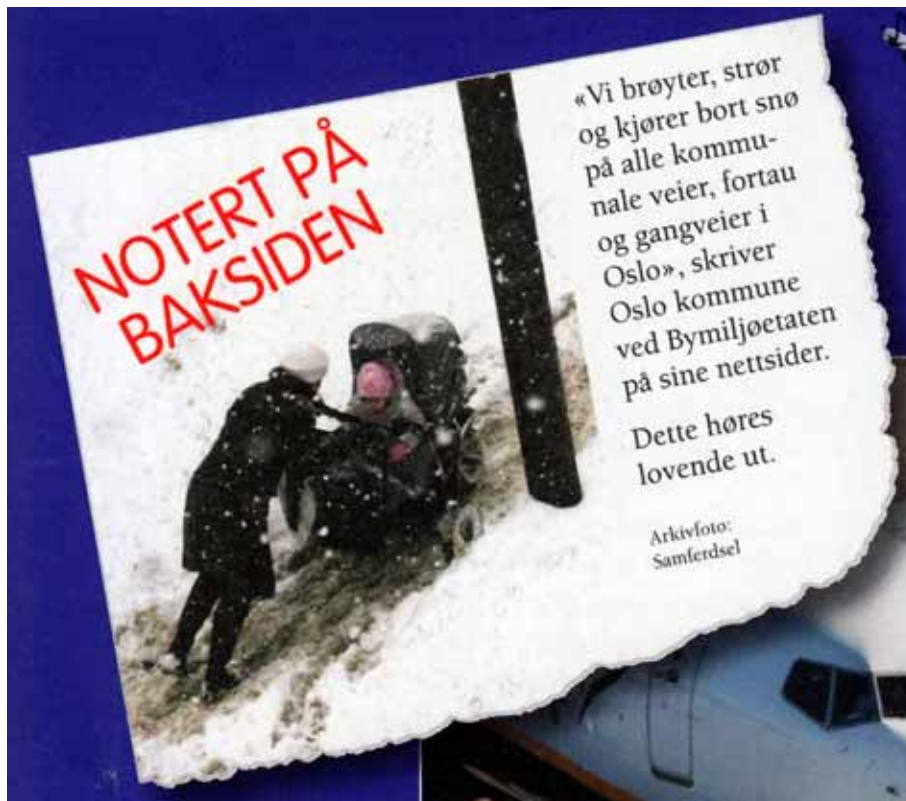
”Efter sju år som ordförande känner jag tyvärr att mina idéer och mina målsättningar inte har nått ditt jag önskat.”

Det er kjent og akseptert at noen av den ene eller andre grunn ikke ser anledning til å engasjere seg som aktivt organisasjonsmedlem, at noen stiller opp helt på eget initiativ, og at noen gjør det etter et puff i ryggen – et puff av den typen Leif serverer i KFA-nytt.

Svenske KFA har mye til felles med Momentum, eksempelvis dette at aktive medlemmer er mangelvare.

Vinter igjen i byen

Fra tidsskriftet Samferdsels november-utgave. Baksidenotatet er formodentlig ment som et lite spark til Oslo kommune...

Hovedstyret i Momentum

DR. NILS-ODD TØNNEVOLD
Styreleder
nils.tonnevold@connectum.no
T: 92 20 16 26

KJETIL BRAGSTAD
Nestleder/iT-ansvarlig
k-brag@online.no
T: 48 60 19 74

GEIR ARNE HAGELAND
Styremedlem/Økonomiansvarlig
gah@funkibator.no
T: 90 97 26 82

HANS EMIL MØLLER-HANSEN
Styremedlem/likemannskoordinator
h-moelle@online.no
T: T: 90 18 38 10

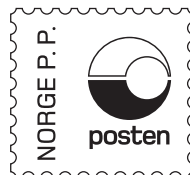
KRISTIN HOLTER-SØRENSEN
Styremedlem
kriholtesor@hotmail.com
T: 99 71 97 56

MARIT HAVRE NILSSEN
Varamedlem
hnmarit@frisurf.no
T: 92 03 06 16

ARNE WILBERG
Varamedlem
awilberg@bbnett.no
T: 41 52 40 80

Momentum
Tlf 40 00 43 60
info@momentum.nu

LIV KARIN SØSTUEN
Adm. sekretær
livkarins@yahoo.no
T: 47 02 10 94

Returadresse:
Momentum
pb. 49 Skøyen
0212 Oslo

GÅ UBEKYMRET

HVOR DU VIL. NÅR DU VIL.

For første gang i verdenshistorien tilbyr Össur transfemoralt amputerte en fullt integrert proteseløsning med Bionic Technology – SYMBIONIC® LEG.

Benytter du deg av spesielle teknikker for å overvinne trapper, hellinger og ujevnt terreng? Eller unngår du slike områder helt?

Med SYMBIONIC LEG kan du gå ubekymret *hvor* du vil, *når* du vil og i tillegg på en energibesparende, behagelig og selvsikker måte. Protesens evne til å oppfatte og reagere – hurtigere enn deg selv – på om du er i ferd med å snuble er ytterligere en virkelig verdifull egenskap.

SYMBIONIC LEG består av et protesekneledd og en protesefot som begge hver for seg er programmert med en kunstig intelligens slik at den på best mulig måte forstår og reagerer på hvordan nettopp *du* vil gå. Kneets og fotens unike evne til samarbeid gjør at funksjonen blir "1 + 1 = 3".

Vil du vite mer om SYMBIONIC LEG? Kontakt Össur Nordic, tlf. 2261 5770 eller tlf. +46 18 18 22 00, eller gå inn på www.ossur.se/protes.

Hans van Dongen

"Jeg er svært fornøyd med min SYMBIONIC LEG.
– Selvtilliten min har økt enormt."

Get the free mobile app at <http://gettag.mobi>

SYMBIONIC® LEG

www.ossur.se/protes

Life Without Limitations®